

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

Communicatie bij autisme

Wat leren we uit de wetenschap ?

Ilse Noens
Participate – 01.10.2011

Inhoud

- Achtergrond
 - Communicatieproblemen bij autisme
 - Ontwikkeling van communicatie
 - Functies van communicatie
 - Vormen van communicatie
- Recente inzichten
- Concrete adviezen

Communicatieproblemen bij autisme

- Aanzienlijke groep onvoldoende spraak voor dagelijkse communicatieve behoeften
- Indien spraak: eigenaardigheden in het taalgebruik
- Taalbegrip vaak beperkter dan taalgebruik
- Te weinig wederkerigheid in communicatie

Ontwikkeling van communicatie


```
graph LR; A[INTENTIONALITEIT] --> C[TAAL]; B[SYMBOOLVORMING] --> C;
```


Ontwikkeling van communicatie

INTENTIONALITEIT

Ontwikkeling van communicatie

SYMBOOLVORMING

Functies van communicatie

- Gedragsregulatie
- Sociale interactie
- Gedeelde aandacht

Functies van communicatie

- **Gedragsregulatie**
→ *het gedrag van de ander beïnvloeden om iets te bereiken*

Bijv.

- Vragen om voorwerp / handeling
- Protesteren tegen voorwerp / handeling

Functies van communicatie

- **Sociale interactie**
→ *de aandacht van de ander op zichzelf richten of houden*

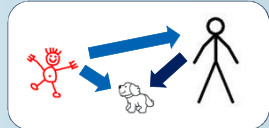

Bijv.

- Vragen om sociale routine
- Aandacht trekken of groeten
- Vragen om bevestiging of geruststelling

Functies van communicatie

- **Gedeelde aandacht**
→ *de aandacht van de ander op iets anders richten*

Bijv.

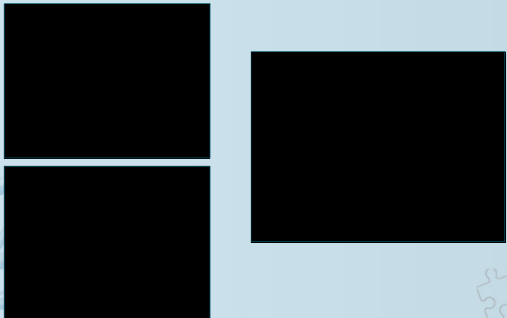
- Interesse / plezier delen in voorwerp / gebeurtenis
- Informatie geven of vragen over voorwerp / gebeurtenis

Vormen van communicatie

- Gebaren
- Geluiden of woorden
- Oogcontact

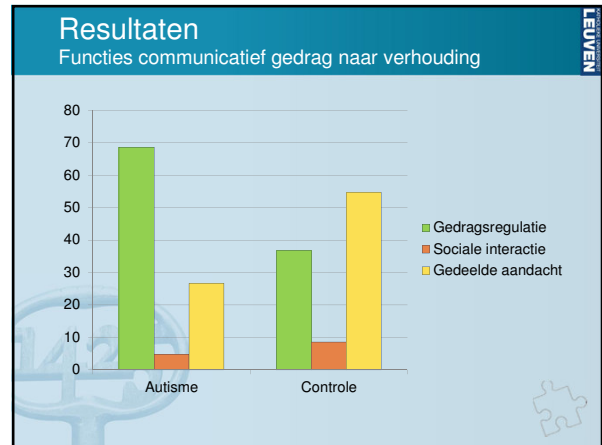
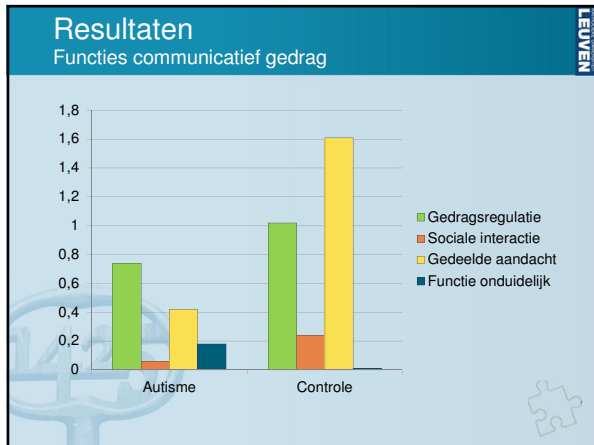
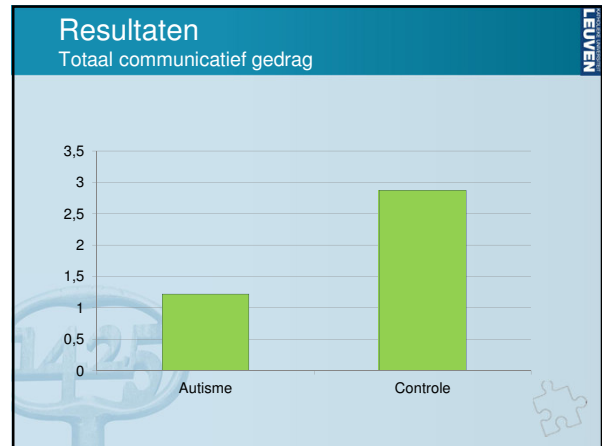
- Combinaties

Illustraties

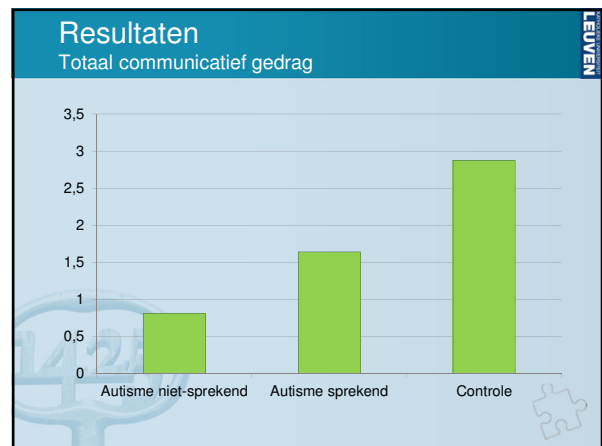
Recent onderzoek

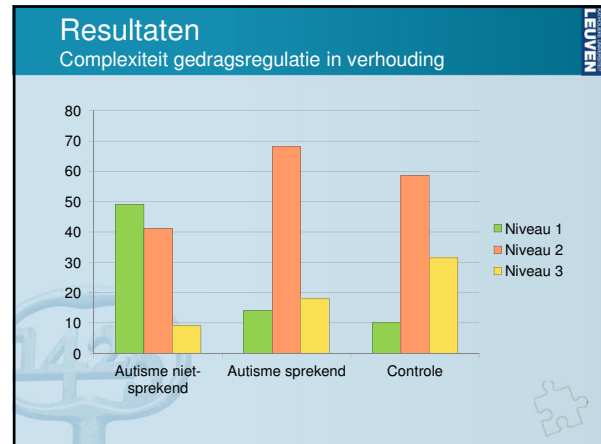
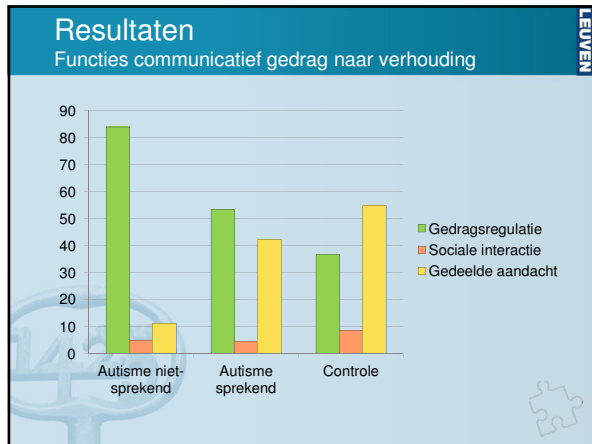
- Doctoraatsonderzoek van Jarymke Maljaars
- Vergelijking jonge kinderen met en zonder autisme
- Vergelijkbare ontwikkelingsleeftijd

Kinderen met autisme communiceren...

- Minder intentioneel
- Vaker voor gedagsregulatie
- Minder voor gedeelde aandacht
- Vaker onduidelijk

- ### Spreekende kinderen met autisme communiceren...
- Minder voor gedeelde aandacht
 - Met minder complexe vormen

- ### Concrete adviezen
- Niet te veel nadruk op communicatievorm
 - Ontwikkelen intentionaliteit
 - Uitbreiden functies (GR → SI → GA)
 - Toenemende complexiteit stimuleren

- ### Concrete adviezen
- Ontwikkelen en uitbreiden functies
- Sterke kanten en favoriete activiteiten als uitgangspunt
 - Voorbeelden:
 - Onderbreken van bekende routines
 - Onderbreken van favoriete activiteiten
 - Favoriet speelgoed buiten bereik plaatsen
 - Leren kiezen
 - ...

- ### Dank je wel aan ...
- De deelnemende kinderen en hun ouders
 - Collega's en medewerkers Gezins- en Orthopedagogiek, in het bijzonder Jarymke Maljaars en Rianne Jansen
 - Leuven Autism Research
 - Universiteit Leiden
-

